

بطور کلی، منظور از کلمه (طرح) نو یا بدیع این است که، عین طرح مورد نظر، یا طرحیکه خیلی شبیه به آن باشد، به هیچ وجه نباید در گذشته محض اینکه یک طرح صنعتی به ثبت می‌رسد، یک گواهی ثبت صادر می‌گردد و

متعاقباً مدت حمایت از اثر ثبت شده پنج سال می‌باشد که در اغلب کشورها، حداکثر تا ۱۵ سال قابل تمدید است.

با توجه به قوانین بعضی از کشورها، یک طرح صنعتی می‌تواند بعنوان یک اثر هنری شناخته شده و مشمول قانون حق نشر و حمایت مربوطه باشد. در بعضی از کشورها حمایت از یک طرح صنعتی می‌تواند همزمان با حمایت قانونی حق نشر از آن طرح، وجود داشته باشد. اما در بعضی دیگر از کشورها یک اثر یا طرح صنعتی در یک زمان خاص نمی‌تواند از دو نوع حمایت مذکور برخوردار شود و لذا دسترسی به یکی مساوی است با محروم ماندن از دیگری.

یک طرح صنعتی تحت شرایط معینی می‌تواند، بوسیله یک "قانون رقابت غیرمنصفانه" حمایت شود، هرچند که شرایط حمایت، حقوق و راه‌های جبران حقوقی می‌تواند بطور چشمگیری متفاوت باشند.

این امر، همچنین به مالک یک طرح کمک می‌کند تا اطمینان یابد که می‌تواند (در اثر فروش انحصاری طرح خود)، سرمایه‌ای که قبلاً صرف کرده، باز یابد. یک نظام کارآ در ثبت و حمایت (از طرح‌ها و ابتکارات شخصی)، منفعت مصرف کننده و بطور عام افکار عمومی را نیز در پی می‌آورد. به این دلیل که (در اثر رسمیت یافتن کار ثبت) زمینه رقابت سالم، صداقت در تجارت، برانگیختن و تشویق ابتکارات، بخصوص در عرصه زیانمایی، گسترش می‌یابد.

حمایت از طرح‌های صنعتی تقویت قوه ابتکار در بخش‌های تولیدی و صنعتی و نیز صنایع دستی و هنرهای سنتی را به همراه داشته، به رشد اقتصادی کمک می‌کند و این امر موجب می‌شود تا بخش‌های مذکور در فعالیتهای تجاری و صادرات تولیدات ملی مشارکت نمایند.

با توجه به این نکته که فرآوری طرح‌های صنعتی چه برای بنگاه‌های کوچک و متوسط، چه برای هنرمندان و صنعت کاران سنتی و چه در کشورهای صنعتی و در حال توسعه، می‌تواند ساده و ارزان تمام شوند و همچنین ساده و ارزان مورد حمایت قرار گیرند.

چگونه می‌توان طرح‌های صنعتی را مورد حمایت قرارداد؟

در اکثر کشورها، یک طرح صنعتی باید ثبت شود تا تحت حمایت قانون طرح صنعتی، قرار گیرد. بر اساس یک قاعده کلی، یک طرح صنعتی، برای قابل ثبت بودن، باید بدیع یا اصیل باشد. در کشورهای گوناگون، تعریف‌های گوناگونی برای چنین الفاظی دارند و بر همین اساس، فرآیندهای متفاوتی در ثبت (رسمی) یک اثر در پیش می‌گیرند.

منظور از یک طرح صنعتی چیست؟

طرح صنعتی، جنبه تزئینی یا زیانمایی یک شیء می‌باشد. طرح صنعتی می‌تواند شامل خصوصیات سه بعدی یک شیء، از قبیل قالب و سیمای ظاهری و یا خصوصیات دو بعدی از قبیل الگو، خطوط یا رنگ آن باشد.

طرح صنعتی در انواع گسترده‌ای از محصولات صنعتی و صنایع دستی بکار برده می‌شود. از ابزار فنی و تجهیزات پزشکی گرفته تا ساعت‌ها، جواهرات، کالاهای لوکس و تجملی، ابزار خانگی، وسایل الکتریکی، ماشین‌های سواری، سازه‌های معماری و از طرح‌های نساجی گرفته تا کالاهای تفریحی (رفاهی)، همه می‌توانند مشمول طرح صنعتی باشند.

در اکثر کشورها، برای اینکه طرح‌های صنعتی بتوانند تحت حمایت قانونی درآیند، باید جذابیت ظاهری داشته باشند و این بدان معناست که تحت عنوان طرح‌های صنعتی، تنها ماهیت هنری با زیانمایی یک شیء مورد حمایت قرار می‌گیرد و نه خصیصه‌های تکنیکی آن.

چرا باید از طرح‌های صنعتی حمایت کرد؟

طرح صنعتی آن چیزی است که کالا را خوش‌آیند و جذاب می‌نماید و لذا به ارزش تجاری و قابلیت فروش یک محصول می‌افزاید.

به ثبت رساندن یک طرح صنعتی، باعث اطمینان مالک آن (شخص یا یک سازمان واحد) در خصوص امتیاز انحصاری اثر خلق شده و مصونیت آن در قبال نسخه‌برداری‌ها و یا اقتباس غیرمجاز می‌شود.

سازمان
جهانی
مالکیت
فکری

دانشگاه شیراز
معاونت پژوهشی

طرح صنعتی چیست؟

نشانی:

شیراز- بلوار جام جم، ساختمان مرکزی دانشگاه شیراز، طبقه پنجم،
معاونت پژوهشی

تلفن: ۰۷۱۱-۶۲۸۶۴۲۶

نمابر: ۰۷۱۱-۶۲۸۶۴۲۱

آدرس اینترنتی:

<http://research.shirazu.ac.ir>

E-mail: viceres@hafez.shirazu.ac.ir

دفتر مالکیت فکری دانشگاه شیراز

<http://research.shirazu.ac.ir/ipo/ipo.htm>

گستره حمایت از یک طرح صنعتی تا چه حد است؟
بطور کلی گستره حمایت از یک طرح صنعتی به همان کشوری
که این طرح را (بطور رسمی) ثبت می‌کند محدود می‌شود. اما
قرارداد اجرائی WIPO بر اساس موافقتنامه لاهه، مرتبط با صندوق
بین‌المللی طرح‌های صنعتی، یک رویه برای ثبت بین‌المللی طرح‌ها
ارائه داده است.

یک متقاضی می‌تواند یک حساب بین‌المللی شخصی با سازمان
WIPO یا یکی از نمایندگی‌های سازمان در کشورهای عضو به
ثبت برساند و بدین ترتیب، طرح صنعتی مربوطه در همان تعداد از
کشورهای عضو که متقاضی می‌خواهد مورد حمایت قرار خواهد
گرفت.